

گزارش:

پیشنهاد ثبت اثر در فهرست آثار ملی

مسجد شیدان (بوانات)

۴۳۱

۲-۲

تهیه کننده گزارش: سعید صفرزاده

۱ - موقعیت طبیعی :

شهرستان بوانات در شمال شرقی استان فارس، بین شهرستانهای صفا شهر، مرودشت، ارسنجان و استان یزد واقع شده است و حدود ۲/۸ هزار کیلومتر مربع وسعت دارد. این شهرستان در خارجی‌ترین قسمت زاگرس قرار گرفته است. مرتفع‌ترین نقطه آن قله کوه ختابان با ۳۳۸۲ متر ارتفاع از سطح دریا در جنوب شهر سوربان (مرکز شهرستان بوانات) می‌باشد. از مهم‌ترین کوه‌های این منطقه کوه ختابان، ساری‌خانی و شکفت را می‌توان نام برد. رودخانه بوانات که از کوه شکفت سرچشمه می‌گیرد، رودخانه اعظم و رودخانه سرمیدان از رودهای این منطقه می‌باشند. این شهرستان از نظر تقسیمات کشوری، مشتمل بر دو بخش مرکزی و سرجهان می‌باشد. شهرستان بوانات دارای منابع آب فراوان و از محصولات مهم کشاورزی آن می‌توان به گندم، جو، دانه‌های روغنی، پنبه، بادام، گردو، انگور و کشمش اشاره کرد.

۲ - موقعیت فعلی :

روستای شیدان در ۲۳ کیلومتری شرق سوربان و در کنار جاده آسفالت بوانات به استان یزد واقع شده است. در جنوب روستا و در خارج از محدوده آن، در کنار رودخانه‌ای که از کنار روستا می‌گذرد بقایای مسجد زیبایی مشاهده می‌شود.

۳ - تاریخچه بنا :

با توجه به فرم معماری، این مسجد را می‌توان به دوره تیموری یا صفوی نسبت داد. بقایای یک قبرستان قدیمی در نزدیکی بنا وجود دارد که از تاریخ سنگ قبرهای به جا مانده مربوط به قرن ۹ و ۱۰ هجری قمری است و احتمالاً دوره آبادانی مسجد هم در همین دوره تاریخی بوده است.

۴ - مشخصات بنا :

مسجد تاریخی شیدان دارای پلان مربع می‌باشد. مصالح عمده به کار رفته در بنا خشت و گل است ولی در پوشش گنبدی شبستان اصلی و هشتی ورودی و نمای داخلی بنا از آجر استفاده شده. ورودی بنا بوسیله یک در کوچک در جبهه شرقی قرار دارد که بوسیله یک هشتی کوچک به داخل حیاط راه پیدا می‌کند. شبستان اصلی در قسمت جنوبی بنا قرار دارد و در فضای زیر گنبد محراب قرار گرفته است. فضای زیر گنبد دارای کاربردی است و تزئینات دیگری در بنا مشاهده نمی‌شود. در سه طرف دیگر حیاط مرکزی رواقهای بنا با قوسهای تیزه‌دار قرار گرفته که متأسفانه بیشترین تخریب بنا در همین قسمتها است.

۵ - نوع بهره‌برداری و خصوصیات بارز بنا:

این مسجد تاریخی که هم اکنون بیرون از بافت روستا قرار گرفته، متروکه است و هیچ گونه استفاده‌ای از آن نمی‌شود. از خصوصیات مهم بنا می‌توان به فرم جالب معماری آن اشاره کرد.

۶ - عوامل تزئین شده و نوع آنها:

به جز کاربردی فضای زیر گنبد تزئیناتی در بنا وجود ندارد.

۷ - نوع مالکیت بنا و مشخصات ثبت آن در ردیف آثار تاریخی

ذات مالکیت است.

۸ - اقدامات انجام شده در مورد بنا با ذکر مشخصات :

تیه مدارک ثبتی (عکس و گزارش)

۹ - توضیح ضروری و اختصاصی بنا :

اگرچه قسمتهای عمده بنا از بین رفته ولی حفاظت و نگهداری بنای این مسجد ضروری است.

اشاره به اقداماتی که در دورههای گذشته روی بنا انجام شده است.

۱ - توسعه و یا تعمیرات دخل و تصرف انجام شده تاکنون :

هیچگونه تعمیرات یا دخل و تصرفی در بنا انجام نشده است.

شماره عکس ۶

شرح عکس، نمای جنوبی گنبد مسجد

شماره عکس ۵

شرح عکس، قسمتی از دیوار و مسجدستان گنبد دار

شماره عکس:

شرح عکس: قسمتی از سبستان و محراب مسجد

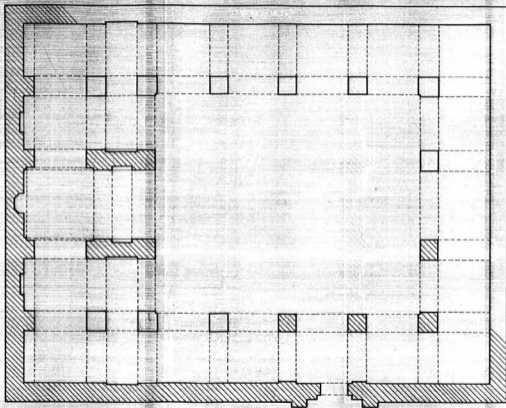
شماره عکس:

شرح عکس: تاقی نزدیک پوشش گنبدی مسجد

دراختہ

چیزهای موجود

اداره کل میراث فرهنگی استان فارس

عنوان پروژه	ثبت آثار تاریخی
نام بنا	مسجد شیخان
برداشت	س. صفزاده. ج. اسحق
ترسیم	ح. احمدی پور
شماره نقشه	
تاریخ	شهریور ۱۳۸۰
مقیاس	

